

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre - - - - - 12 korona
Félévre - - - - - 6 korona
Negyedévre - - - - - 3 korona
Egyes szám ára - - - - - 12 fillér.

Megjelenik vasárnap és csütörtök reggel.

HATÁRŐR

= UJVIDÉK, 1909. =

október 14. csütörtök

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Ujvidék, Petőfi-utca 47. szám.,
ahová a lap szellemi s anyagi részét
illető közlemények intézendők.
Ilyen közleményeket és megkereséseket
lapunk nyomdája is elfogad.

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT DÉLVIDÉKI HIVATALOS LAPJA.

Lapvezér: Teleki Arvéd gróf.

Építkezéseink.

Közkórház — limáni csatorna.

II.

A mint a felesleges nagy szelvény építése műszakilag helytelen és gazdasági szempontból pazarlást jelent, azonképpen a csatorna lejtésének is összefüggésben kell lennie a levezetendő csatornavíz mennyiségekkel.

Csatornánknál a szakaszok esései ezen szempontoknak megfelelőleg vannak választva, de a mostaninál nagyobb esések kivitele nem volt lehetséges, mert a város kedvezőtlen sík és mély fekvése azt lehetetlenné tette.

Az ártézi fürdőhöz és futaki-uti tisztviselő telephez viszonyítva, a csatorna 200 méterrel fekszik mélyebben, mint a közeli ártézi fürdő pincéjének padozata, úgy hogy az ártézi fürdő és tisztviselő telep víztelenítése megengedte volna a csatornának emelését.

Miután azonban csatornánknak a kórház előtti kiinduló fenék pontja csak 190 méterrel mélyebb, mint a kórháztelek legmélyebb talajpontja, a mely a főcsatornától 300 méternél nagyobb távolban fekszik; — és, mivel ezen hossza a kórházi mellékcsatornának legalább 100 m. esést kellett adni és azt a minimális 100 m. mélységre elhelyezni: könnyen belátható, hogy ez okokból a főcsatorna magasabbra helyezése a legjobb akarat mellett sem volt lehetséges.

Mégis vannak, akik azt állítják, hogy a csatorna, a tisztviselő-telepesek kedvéért került volna mostani mélységére, amely állítás mindenestre oly egyéntől eredhet, aki városunk terep viszonyaival teljesen ismeretlen.

Mindenestre nagy hiba lett volna, ha a nagy áldozatokkal megépített csatorna a mellette fekvő futaki-uti tisztviselő-telep víztelenítését sem engedte volna meg.

Hosszadalmas részletezéssel a türelmes olvasó közönség figyelmét igénybe venni nem akarom, hiszen ma már mindenki tudja, hogy portland-cement-betonból készült csatorna hogyan épül, sem a szellőztetés és tisztítás szempontjából beépített aknák számát felsorolni, — de szükségesnek tartom főlegemliteni, hogy elegendő számú eső beömlőknek a Kossuth Lajos és Petőfi

utcákon való alkalmazása már most megtörtént, mivel a közuti vasut jövő évben bevégzendő munkái után nem lett volna kívánatos az utcákon a közlekedés folytonosságát és a békés lakók nyugalmát csatorna építkezéssel újolag megzavarni, ellenben a többi szakaszokon a víznyelő aknák kiépítése költség kiméltése szempontjából, az általános csatornázás kivételéig mellőztetett.

Ha felemlitem még, hogy rendkívüli, előre nem számítható, nagy záporok esetére, melyek a főcsatornában káros duzzasztást okoznának, — a Limán legmélyebb pontján vészkiömlő épült, amelyen át a fölös víz egy, ezen célra készült medencébe ömlik, ahonnan a hirtelen zápor megszüntével a csatornába ismét vissza jut és a Dunába a legrövidebb idő alatt áttemelhető lesz, — a csatornamű általános leírását befejezettnek vélem és azon hő óhajomnak adok kifejezést: bárcsak a csatorna mentén fekvő minden egyes háztulajdonos igyekeznék e művet kihasználni házi csapadék és szennyvizeinek mielőbbi levezetésével.

A mű technikai kivitelének keretében kell röviden megemlékeznünk arról is, hogy az átlagosan naponta 130—150 emberrel dolgozó vállalat az ujvidéki ismeretes talajviszonyoknál fogva majdnem az egész vonalon a több méternyi, hatalmas rétegekben jelentkező futóhomok leküzdésére óriási erőfeszítéseket tett.

A Limán egy részén e célból erős pilotázás vált szükségessé, a Petőfi-utcának, a Lövész-utca melletti kezdeténél pedig, amely résznek a többiekhez viszonyított kedvezőtlen fekvése 650 m. mély leásást igényelt, — a legerősebb ducolással, a fenéknek szádfalakokkal való óvatos biztosításával lehetett csak elejét venni a folytonosan fellépő veszélynek, amely a csatorna mentén fekvő, sok esetben csak vert-falu és hiányos alapozású házakat, földcsuszamlás alakjában érthette volna.

Hogy a f. évi apr. hó 22-étől mai napig is tartó, veszélyes építkezés tartama alatt sem emberben, sem vagyonban kár nem esett, sőt említésre méltó baleset sem történt, oly fényes eredménynek mondható, mely hasonló építkezések történetében szinte páratlan.

Elismerés illeti e helyen magas intelligenciájú ujvidéki polgárságunkat, amely belátván, hogy hasonló munká-

latokat, a közlekedés és forgalom megzavarása nélkül, véghezvinni nem lehet, páratlan higgadsággal tűrte saját kényelmének megzavarását.

Szerencsére a mű befejezése felé közeledik, a homoktorlaszok eltűnedeznek s az utcák is kezdik lassankint visszanyerni régi képüket. A csatorna funkciója nemsokára megindul s hiszem, hogy a közegészségügy emelésének e fontos szerve — szerényen meghúzódva a többi nagyarányú művek között, — szintén meg fogja helyét állani.

Erre nézve garanciát nyújt a Limán-rendezés sikeresen véghezvitt művelete, amely a mai városi kormányzatot megelőzőleg, évtizedeken át, mint kivétel-probléma, terjesztette az egészséget megfertőző miazmák százezreit is, amely aránylag csekély költséggel, ugyancsak a mérnöki hivatal tervei alapján, fényes megoldást nyert; pedig alig két éve annak, annyira lehetetlennek tartották a Limán mocsár eltüntetését, hogy siker esetére az eszme megvalósítójának fátylaszenét, talán egy szobrot helyezett kilátásba az akkori közvélemény.

B. Bodrog vármegye

1908-i közigazdasági viszonyai.

A kendertermelés 1908-ban úgy mennyiség mint minőség tekintetében igen gyenge volt, amennyiben a vetés a tartós száraz időjárás miatt már első fejlődésében visszamaradt és ebből eredőleg a növény sem eléggé meg nem sűrűdhetett, sem a kellő hosszúságát el nem érthette. A kerületben 16,529 kat. holdon átlag 184 mm., összesen 30,446 mm. mag és holdanként 496 mm., összesen 82,023 mm. fonál termett. Csongrád vármegyében, ahol csak 1,181 kat. hold volt kenderrel bevetve s ahol évek során át kedvezőtlenebb volt a termés, a kendermag termelés jobban fizetett, mint a bácskai, amennyiben a bácskai 184 mm. átlaggal szemben a csongrád-megyei termésátlag 240 mm. tett ki.

A komlótermelés igen szépen indult meg, de a tartós szárazság következtében az eredmény nem felelt meg a hozzá fűzött várakozásnak. A holdankénti átlag körülbelül 755 kgr jó minőségű komló volt, mely métermázsánként 90 kor. árban lett értékesítve.

Az erdőszetét illetőleg, B. Bodrogmegye területén 51.443 k. hold volt az erdők állománya, Szabadka területén 13,613, Ujvidék területén 1,150, Baja területén 260, összesen 78.682 kat. hold. Erdőkezelés alatt nem állott kopár területek erdősitése tetemesen fokozó-

BOGDÁNY ÉS TÁRSA

Budapest,
VI. Dálnok-utca 12. sz.
Telefon 988.

Központi fűtés, szellőztetés, vízvezeték, csatornázás és világítás berendező vállalat.

Ujvidék, Tököly Imre-utca 11. Telefon 219.

dik évről-évre, mivel azt a földművelési miniszter nagy mennyiségű facsemetéknek teljesen díjmentes adományozásával tetemesen előmozdítja. E célra B. Bodrog megyében a múlt évben 19 birtokosnak 266,000 db különféle fajú csemege lett díjmentesen adományozva.

Az állattenyésztés főleg a loállományban, szarvasmarhánál és a sertésnél csökkenést mutat, a juhtenyésztés legelő hiányában csupán a házi szükségletre szorítkozik, a baromfitenyésztés pedig mindinkább terjed. A hasznos állatok száma B. Bodrog megyében a következő volt: 130,654 ló, 205,441 szarvasmarha és 346,554 sertés. *Ujvidék* városra esik 2322 ló, 2090 szarvasmarha és 11,415 sertés.

Ami a selyemtenyésztést illeti, B. Bodrog vármegye 128 községében 212,661 lombosított szederfa után 27,112 selyemtenyésztő 496,987 kg gubót termelt, melyet 1.022,475 koronáért váltott be. Egyáltalán B. Bodrog vármegye volt az ország első selyemtenyésztő vármegyéje, amennyiben itt a selyemtenyésztés megkezdése, tehát 1880-óta a termelt gubó mennyiség meghaladja a 9 millió méterházsát, a kifizetett vételár pedig 17,529,779 koronát tett ki.

A kereskedelem súlyos állapota nem javult, sőt a fejlődést gátló körülmények, ezek között a hitelviszonyok, a folyton növekvő drágaság, a még mindig fenálló vasuti szállítási mizeriák — bizonyos tekintetben súlyosbodtak. A kamara területén 1855 új kereskedés létesült, ebből élelmiszeri és élvezeti cikkek árusításával 622, állatokkal és mezőgazdasági termékek árusításával 328 foglalkozik. A vegyeskereskedők száma 24-el szaporodott, a ruházati ipar körébe tartozó kereskedők száma 19-el fogyott, míg az alkuszok részére 25-el több iparigazolvány adatott ki, mint az előző évben. Megszűnt 878 kereskedés.

A kir. iparfelügyelőség adatai szerint B. Bodrog vármegye 505 gyár vizsgálatot meg. A telepeken használt kazánok száma 282, gőzmotor 230, vízmotor 7, gázmotor 114, elektromotor 53. Motornélküli telep 135. Az alkalmazottak száma 1130 tisztviselő, 5985 gyári munkás és 590 tanonc, összesen 7705, még pedig 6101 férfi és 1604 nő.

A kiadott építési engedélyek száma összesen 3644, ezek között 1749 lakház, 1180 melléképület, 56 raktár, 42 gyári épület és műhely. *Ujvidéken* kiadott 90 építési engedély, amelyből 39 lakház, 16 melléképület, 12 istálló, 15 szin, 6 raktár és 2 gyári épület s műhely.

A kamara területén fenálló 42 ipartestület közül az ujvidéki ipartestületre vonatkozó adatokat említjük, amelyek szerint itt a tagok száma 870, a bevétel 5273 k. 70 f., kiadás 4724 k. 3 f., tehát pénztári maradvány 549 k. 67 f. Belajstromozva volt itt 1333 segéd és 364 tanonc; az elintézett ügydarabok száma 704.

Érdekes adatokat szolgáltat az Évkönyv még az 1908. é. postaforgalomról, mely szerint *Ujvidéken* érkezett 875,004 levél és zárt levél, 496.600 levél, 388.336 nyomtatvány, áruminta és 271.128 portomentes levél. Ajánlott díjköteles levél érkezett 99.262, feladatott 101.042, csomag érték 118.924, feladatott 85.020: Pénzeslevél érték 7696, feladatott 10.660, portomentes pénzeslevél és csomag érkezett 8268, utánvételes csomag érkezett 32.760. Megbízások száma 2665 db, utalvány érkezett 139.872 darab 7.616.233 kor., feladatott 80.570 darab 5.400.091 kor. Távirat érték 59.865, feladatott 59.063. Takarékpénztári és cheque befizetés 10.087.641 kor., kifizetés 2.455.416 kor. *Ujvidék*

városának postaforgalma minden ágában egy-maga fölülmulja (Hmezővásárhely és Szeged városok be nem számításával) egész Csongrád vármegye postaforgalmát.

Vádak a főmérnök ellen.

Pár hét óta különböző verziók keringenek arról, miért helyezték le olyan feltűnő mélyen a most készülő és az ártézi és kórházi szennyvizek levezetésére szolgáló csatornákat.

E verziók között van olyan is, amely magánérdekre vezet vissza a városnak nagy költségtöbbletet okozó ezen munkát.

Stössel Rudolf, városi főmérnököt éri a vád.

Regisztrálunk mindent, amit erre nézve megtudunk.

A csatornát építő báró Pittel cég itteni munkavezető mérnöke, *Farkas*, több törvényhatósági bizottsági tag előtt úgy nyilatkozott, hogy a csatornát azért fektették le olyan mélyen, mert csak így volt az ártézi fűrdővel szemben fekvő *Stössel*-féle villa csatornája a nagy csatornába bevezethető.

Míg egyrészt a városi főmérnököt ért ilyen súlyosan kompromittáló vád méltán városszerte kínos feltűnést okozott, másrészt nagy megnyugvással értesültünk illetékes helyen arról, hogy *Balla Aladár főispán* utasította a polgármesteri hivatalt a megvádolt főmérnök felhívására, hogy ez magát a kompromittáló váddal szemben igazolja, illetőleg hogy azért magának bíróság előtt elégtételt szerezzen.

Ennek a megnyugtató intézkedésnek a tudatában várjuk és hozzájuk a további fejleményeket.

HIREK.

Hadköteles ifjak, akik valamely mesterséget üznek, mint: szabó, cipész, szijgyártó, bogárnár, asztalos, kovács, lakatos, stb. stb. és a hadsereg, illetve a méneskar kötelékébe önként belépni óhajtanak, azok folyamodványukat a hatósági és a szülők beleegyező nyilatkozatával felszerelve, mesterségük megnevezése mellett, a *nagykőrösi* m. kir. állami mentőtelep 4. sz. osztályparancsnokságához, Bajára nyujtsák be. Bővebb felvilágosítás a városi tanács katonai ügyosztályánál nyerhető.

Nagy idők tanúi. Ismét egy 48-as öreg honvéd halt el: *Madaczký István*, aki 81 évet töltött be. Mindenkitől elhagyatva a hó 10-én a helyi kórházból ág. h. ev. szertartás szerint lett eltemetve. A kiküldött segédlelkész rövid beszédben méltatta érdemeit. Jelen voltak csak a távoli rokonok. Sem a 48-as pártból, sem a honvédségtől nem volt jelen senki; pedig megérdemelte volna, hogy nyugalomra kísérjék. 12 évet szolgált a honvédségnél, szolgálati ideje beleesett a szabadságharc idejébe, amikor is mint 20 éves ifjú tele tüzzel 2 ízben is vett részt a harcban. Láttá s ismerte a nagy idők vezéreit s harcosait. Érdekes volt hallgatni, ha a kis öreg tűzbe jött mesélgetése közepette, a szeme lángolt s az elaggott teste mintha új erőre ébredne, még a hallgatót is magával ragadta. Most már ott van sorban a többi elköltözött között. Egy felirat nélküli barnára festett kis kereszt jelöli helyét. A kis kereszt el fog korhadni s egy pár év múlva senki sem törődik többé vele, senki sem tud

róla semmit, csak a sirja fölött álló akácfa lombjai suhogják majd: „Hazám! voltak nagy fiad, de hogy még lesznek-e?”

A Petőfi-utca burkolata. Minthogy több oldalról arról panaszkodnak, hogy a Petőfi-utca kövezete türethetetlenül rossz és mert sokan érthetetlennek tartják azt, hogy miért nem javítják már ki radikálisan ezt a burkolatot: ennél fogva, a közönség felvilágosítása és megnyugtató véget, illetékes helyről vett értesülés alapján közöljük, hogy ennek az utvának radikális kijavítása és új burkolattal ellátása — kétszeri építés ez költség elkerülése végett — csak a legközelebb elkészítendő villamos művek befejeztével történhetik. Mert ezek a munkák ugyanis a meglévő kövezet felszakításával és újra alkotásával járnak. Azonban addig is — városunk főispánjának utasítására — a polgármesteri hivatal intézkedik, hogy helylyel-közzel, ahol türethetetlen gödrök és hibák vannak, a kövezet lehetőleg kijavíttassék.

Szerelmi tragédia. E hó 11-én a déli órákban villámgyorsan terjedt el az a hír, hogy Vajda Gyula 32 éves, 6. gy. e. főhadnagy kedvesét és önmagát meglötte. A hír valónak bizonyult. Vajda már 4 hónapja benső viszonyt folytatott *Fabriczy Juliskával*, de sem ennek szülői, sem a katonai parancsnokság nem akarták, hogy a leányt elvegye. Utóbbi részéről áthelyezés is volt ezért kilátásba helyezve s ez keserítette a szerelméhez hű főhadnagyot. Mondott napon 8 óra felé látták a leányt a főhadnagy lakására menni s a tiszt szolgálatában nézett utána gazdájának s ekkor látta, hogy mindketten ágyban, a leány halott, a főhadnagy pedig súlyosan megsebesítve vértócsában fekszik. A nyomban értesített katonai hatóság, valamint a rendőriügyeletes tiszt, ifj. Zambauer kapitány, Szabó Imre vizsgálóbíró és Konyovics kir. ügyész azonnal megjelentek a helyszínen és megállapították, hogy a lövés revolverből 8—12 óra közt történt s a leányt halva, a főhadnagyot pedig halántékon vérezve eszméletlen állapotban találták. A leány szüleihez, valamint a katonai parancsnoksághoz címzett hátrahagyott 2 levél az önkéntes halál okául a szülők és a katonai parancsnokság ellenzését említi és így alaptalan minden egyéb hír, mely a szerencsétlen főhadnagy gyászos esetéről elterjedt. A leányt e hó 11-én boncolták, a főhadnagyot pedig a pétervárad katonai kórházba szállították, hol más nap meghalt.

Uj ügyvéd. Dr. Eidenmüller Elemér szabályai ügyvéd, székhelyét *Ujvidékre* tette át és e hó 10-től kezdve Rákóczi Ferenc u. 11. sz. alatt van ügyvédi irodája.

Folyt. kimutatás a vasutas árvanapok gyűjtéséről: *Pap Rufinusné és Albrecht Hilda* gyűjtőivén: *Ujvidéki Közp. Hitelint.* 10 kor., *Königstädtler*, *Szirmay* rókusi pléb. 5—5 k., *Szalay K.*, *Grossinger*, *Faith*, *Sim. Pollák* és *Rössler*, *Nemessányi Adél*, *Cselikovits* testv. 4—4 kor., *Honvéd* tisztí étkező 3-50 k., *Dr. Kleiszner G.*, *Wolf* és *Trostler* 3—3 k., *Dr. Igalits V-né*, *Georgievics*, *Zasztava* szerkesztősége, *Herczog I.*, *Dr. Szabó L.*, *Jocits L.*, *Herger*, *Molnár H.*, *Dr. Saly*, *Dr. Marczekovich*, *Profuma B.*, *Waller*, *Pulizsák J.*, *Fáth Ferenc*, *Barsy V.*, *B. Ü.*, *Csarsch D.*, *Dr. Gavanszkyné*, *Dr. Jójkits*, *Richter D.* 2—2 k., *Jovanovič J.*, *Dr. Elschléger*, *Kuborezy N. N.*, *Kovács gólya*, *Eckfeld*, *Tausch Katalina*, *N. N.*, *N. N.*, *Stoy V.*, *Mihajlovich A.*, *Gly*, *Adler G.*, *N. N.* *Dr. Tapavicza*, *Dr. Belohorsky ifj.*, *Lakits*, *Vas-dényey*, *N. N.*, *T. A.*, *Stefanovits*, *Sigmund*, *Schubert*, *Szalkay S.*, *Vésey E.*, *Kondorosy*, *Budanovich A.*, *Ognyanév M.*, *Ullinics J.*, *Schomann J.*, *Soós I.*, *Hajós I.*, *Nendtvich J-né*,

Spiller L., *dovátzné*, *von Adelst*, *X.* 50—50 *135 k.* 90 *Etelka gyűl.* *Malomkög.* *Leitner 3-* *A.*, *Zwiba*, *Küchler*, *Szabó Pál*, *Linarics J.*, *Genfi gyóg.* *Varga J.-n*, *Scheer F.*, *egy pap*, *20 f.*, *Srbi*, *Nemény*, *Kaszper G*, *B.*, *Bezzeg*, *jacszy*, *M*, *Krocsih*, *S*, *Stefanovic*, *Anna*, *Be*, *Kardosné*, *neeskó A.*, *Hang Korn*, *Juli*, *Burg*, *Kis Jolán*, *mann L.*, *Erzsébet*, *N. N.*, *N.* *Spiller F.*, *N. N.*, *Grü*, *N. N.*, *K.*

Lövés

tóber 10-i tetett a 10 dijnnyertes Vilmos 2/3 4/15, Wach Lipót (szö és Wachtl napon, u. lövészet, uton is tis

Árver

küldemény értelmében hó 27-én készpénzfi Skuteczky

Galan

15 éves fi lambokra Dusán 12 kezén és

M

Egysz jobb a SC nyen emé erőteljese

Az Emulsió v lánánál a SC fele módszer jegyét — a ha — kérjük a lembe ven

Spiller L., Kamenitsky Nelli, N. N., Dr. Davidovátzné, Regényi I., Dr. Kubinyi, Adalbert von Adelsfeld, Jovicsin J. 1—1 k., Spiller F., X. 50—50 f., N. N., N. N. 20—20 f. Összesen 135 k. 90 fillér. *Majtán* Mihályné és Szabó Etelka gyűjtőívén: Brunner, Dietzgen I. fiai, Malomkögyár 5—5 k., Wagner testvérek, Dr. Leitner 3—3 k., Györgyné 2 k. 20 f., Endre A., Zwibach M. fia, Ábrahám J., Ludvig J., Kütchler B., Mészáros, Dr. Jahn Róbertné, Szabó Pál 2—2 k., Forster Gézané, Dorosnyák, Linarics J., Faust V., Barfusz E., Dr. Reichné, Genfi gyógytár, özv. Sauter A.-né, Kovácsayné, Varga J.-né, Pfeffer Anny, Bruck F., Krno, Schöer F., Juhász J.-nő, Bácsayné, Királyné, egy pap, Pajer J. 1—1 k., Findeisen G. 1 k. 20 f., Srbinovics F., Schütz Jánosné 80—80 f. Némedy, Puch N., N. N., Radovanovics Irma, Kaszper G.-né, Vujkovic J. 60—60 f., Csoré B., Bezzegh, Dirner, Grosz és Krausz, Debeljacszy, Mihajlovics, N., N., N., Walenta, Krocsih, Stadler K. 50—50 f., Molnár Gézané, Stefanovics Lyubica, Koda Zsófia, Kovacsics Anna, Berger Márk, Flögl, Godor Ignác, Kardosné, Benc, Berenczné, N. N. N. N., Manecskó A., Huck Zs., N. N., Varga Benóné, Hang Kornélia, N. N., Goldmann J., Ritter Juli, Burg D., Torma 40—40 fillér, Bihariné, Kis Jolán, Horváth István 30—30 fillér, Guttman L., Vadócz Zoltánné, Kurle J., Schmidt Erzsébet, Bernhard, N. Anna, N. N., N. N., N. N., N. N., Hencz P.-né, N. N., Lehrer, Spiller F., N. N. 20—20 f., Vargai J.-né, N. N., N. N., Grünne, Peikert, Szikicsák, N. N., Simon, N. N. K. T. 10—10 f. Összesen 84 kor.

Lövészet. A polg. céllövészegyesület október 10-i lövészetén összesen 380 lövés tétetett a 10 körű 150 lépés távoli céllapokra; díjnyertes lón: még pedig találó lövésért: Stoy Vilmos $\frac{1}{20}$, Witz Ferenc $\frac{1}{21}$, Burmann Sándor $\frac{1}{15}$, Wachtl Imre $\frac{1}{16}$; mély lövésért Derner Lipót (szög), Stoy Vilmos, Burmann Sándor és Wachtl Imre (IX). — A jövő három vasárnapon, u. m. 17., 24., és 31-én tartatik a zárólövészet, amelyre a t. tagok és lövészek ez uton is tisztelettel meghívotnak.

Árverezési hirdetés. A kézbesíthetetlen küldemények a vasuti üzletszabályzat 70. §-a értelmében Ujvidék állomás raktárában október hó 27-én délelőtt 9 órakor fognak azonnali készpénzfizetés mellett nyilvánosan eladatni. Skuteczky állomásfőnök.

Galamb helyett embervér. Zsikits Milán 15 éves fia e hó 11-én Flaubert-puskával galambokra lövöldözött, azonban golyója Gaborov Dusán 12 éves szomszéd fiut találta, akit kezén és karján megsebesített. — Tanulság:

Melyik jobb?

Egyszerű csukamájolajnál minden esetben jobb a SCOTT-féle EMULSIÓ. Jobb, mert könnyen emészthető és ennélfogva gyorsabb és erőteljesebb a hatása.

Jobb azért is,

1—4

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer véglegesítést — a halászt — kérjük figyelembe venni.

mert szívesen veszik be azok, akik a csukamájolaját undorító ize miatt visszautasítják.

Csakis tiszta és magasfokú lofoteni (norvégországi) csukamájolaj használata engedtetik meg a

SCOTT-féle EMULSIÓ készítésére; mert csak ez a leg-táplálóbb a világon.

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógytárban.

szülők ne engedjék, hogy gyermekeitek pusztát — bármi ártatlannak látszik — fogjanak kezeikbe.

A D.M.K.E. új tisztikara. A Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület most ejtette meg a következő öt esztendőre tisztújítását. Az új alapszabályok értelmében az elnököt és alelnököt a közgyűlés választja, a tisztikar többi tagjait azonban az igazgatóság. Vasárnap délelőtt történt meg a választás Szegeden, a D.M.K.E. székháza tanácstermében. A gyűlésen Justh Gyula v. b. t. t. elnök akadályoztatása folytán Perjessy László ügyv. alelnök elnökölt. A főtitkári állás nem került betöltésre, mivel Gallovich Jenő író, a D.M.K.E. megalapítóját, a kultúregyesülés létesítése, tovább szervezése és felvirágoztatása körül szerzett kiváló érdemeiért már régebben úgy az igazgatóság, mint a közgyűlés egyhangulag véglegesítette vezető állásában. Ezuttal megválasztotta az igazgatóság titkárrá Szecső Vilmos kir. pénzügyi titkárt, jogtanácsossá Becsey Károly dr. országos képviselőt, pénztárossá Sáraubert Gyula ny. ezredest, ellenőrré Fekete Ipoly főgimnáziumi tanárt, főszámvevővé Zsiros Mihály ny. vármegyei főszámvevőt, akit egyben az igazgatóság a kultúregylet pénz- és vagyonkezelési ügyeinek teljesítése körül két éven át kifejtett buzgó munkálkodása ellenében véglegesített is.

Vasuti karamból Szabadkán. A szabadkai pályaudvar első távjelzőjénél végzetessé válható vasuti szerencsétlenség történt a múlt hét végén. Egy tehervonat ketté vált és a pályán maradt vonatrészebe belefutott a Bajáról érkező személyvonat, amelynek mozdonyvezetője már nem tudott fékezni. Az utasok közül néhányan könnyebb sérüléseket szenvedtek, egy utas pedig karját törte.

Leégett fürdő. Engel Dávid zentai vállalkozónak volt egy 60 m. hosszú, csupa fa alkatrészből álló fürdőépülete a Tisza partján. Ez a fürdő a tűzvizsgálat eredménye szerint gyújtogatás következtében — e hó 8-án este kigyuladt s dacára a gyors tűzoltói segélynek, leégett.

Halál a hintán. Janka Kálmán topolyai járásbíró 9 éves Kálmán nevű fia e hó 11-én az udvaron levő fára hintát kötött és a fát körülhintázza. Oly vehemens erővel hintázott a kis fiu, hogy a kötél hirtelen nyaka köré tekerődött és oly erővel szoritotta össze a nyakát, hogy segítségért sem tudott kiabálni; meghalt. Mire észrevették, halva volt.

Új plebános. A kalocsai főkapitány uszodi plebánosnak öt pályázó közül Bittermann József szabadkai hitoktatót választotta meg.

Inszultált ügyvéd. Még a tavasz elején történt Zsalyán, hogy Dr. Csillag Károly ottani ügyvéd Sztójkovics Milos szintén zsalyai ügyvédet, mert ez őt megsértette, a szolgabírói hivatalban botjával fejbe ütötte. A zsalyai járásbírósa a napokban ítélkezvén a két ügyvéd dolgában, Dr. Csillag Károlyt könnyű testi sértés és becsületsértés vétségéért 400 kor., Sztójkovics Milost pedig rágalalmazásért 150 kor. pénzbüntetésre ítélte.

Vállalkozók figyelmébe. Felsőkaból község előjárása az új község ház felépítésére 69.787.60 korona és a jegyzői lak építésére 35.489.37 k. költségeliránnyal f. é. november 2-ára versenytárgyalást hirdet.

Csalhatatlan jel. A megyei tisztii főorvos bejárta a községeket, hogy meggyőződjék a közegészségügyi állapotokról. Az egyik faluban bemutatkozott neki a halottkém, Sós András uram, aki egyuttal kisbíró is.

„Hát aztán kend a halottkém? kérdi tőle a főorvos.

Az volnék tekintetes uram.

És hogy tudja meg kend, hogy meghalt valaki?

Értem én azt már jól, felelte Sós András büszkén. Csak megjelenek a halottas háznál, aztán tudom, hogy meghalt a pasas.

Igazán? Ez nagyszerű. És miből tudja maga ezt?

Abból, tekintetes uram, hogy rínak a hozzátartozói. —

A palánka hajós gyermek-otthon ünnepeles megnyitása jövő vasárnap, október 17-én fog végbemenni s arra, valamint a budapesti és vidéki előkelő vendégek fogadására mindhárom Palánka község nagy szabású előkészületeket tesz.

T. olvasóink figyelmét felhívjuk Vig Vilmos bankházának mai hirdetésére.

Meghívó. A f. é. október 16-án, szombaton a Vadászkiirt-féle vendéglőben megtartandó disznótorra. Kiváló jó ételek és italokról gondoskodva lesz. *Kopolovits József* vendéglős.

Kimerültnek és gyengének érzem magam.

Ezt a közmondást halljuk naponta a családokban, mert ahol a testet rosszul táplálják, ott a vérben a szükséges alkatrészek hiányoznak, — hiánya a vörös vér részecskének — amelyek pedig okvetlen szükségesek, hogy az ember frissnek és erősnek érezze magát. Ennélfogva szükséges egy oly szer alkalmazása, mely a hiányzó vörös vér részecskéket pótolja s erre bevált ezen kiváló jó szer, a *Ferromanganin*. Ezen fontos tulajdonságain kívül meg vannak még e szernek az a kiváló képessége is, hogy a gyomor és az emésztés minden zavarú tüneteit megszünteti, az étvágyat emeli, úgy hogy rövid idő alatt gyógyulást fogunk tapasztalni. Tessék a következő nyilatkozatot elolvasni és tapasztalni fogják, hogy a Ferromanganin az egyetlen szer, amely a testet erősíti és a beteges állapotot megszünteti. Dr. Nagy Albert a m. kir. főrendiház orvosa írja: „En a Ferromanganin-t, ahol egy vastartalmu szer volt alkalmazandó, ajánlottam s már 2 üveg alkalmazása után az azelőtt állandó fejfájás, szédülés és gyengeségi állapot teljesen megszűnt: a karakterisztikus kék arcszín helyett a beteg rózsás arcszín kapott. A fokozott étvágy folytán a test súlyának gyarapodását is észleltem.“ — Ára 3 kor. 50 fillér. Kapható minden gyógytárban, de biztosan Ferromanganin Cie. Budapest VI. Király-utca 12. szám.

Naponta érkező csemege ujdonságok óriási választéka *Wagner* csemege-üzletében Ujvidék.

Nyílt-tér.

A mulatság helye kín helyévé változik,

ha a köhögés, krákogás, tüszontés és jajgatás a hangversenyteremben és a színházban mintha nem is akarna véget érni. A ki meghűtötte magát, annak mindig Fay valódi sződeni ásvány-pasztilláját kell magával vinni és ezt kell használni a bonbon helyett, amely többnyire csak a torkot izgatja. Fay valódi sződenije gyorsan megszüntet minden izgatást, jót tesz a nyálkahártyának, kitűnően hat a gyomoridegre is, véd és nem enged elhatalmasodni semmiféle hurutot. Fay valódi sződenije hangverseny- és színházlátogatóknak nélkülözhetetlen. Skatulyáját 1 korona 25 fillérért minden gyógyszerárban, drogériában és ásványvízkereskedésben meg lehet venni.

Vezérképviselő: Ausztria-Magyarországra: W. Th. Guntzert, Wien, IV. Gr. Neugasse, 17.

Felolós szerkesztő: Pap Sándor.

Laptulajdonos: Balla Árpád.

Igazgató: Zanbauer Ágoston.

Tágas pincehelyiség - - -
kiadó. Alkotmány-
u. 5. sz. a. házban.
Krevesits István
1-2 építőmester.

KIHIRDETÉS.

Kihirdetem, hogy a következő két házasuló egymással házasságot szándékozik kötni, ugymint:

Völegény: Családi és utóneve és esetleg egyéb közelebbi megjelölése: Wolf János. Családi állapota özvegy. Állása (foglalkozása) kádár mester. Vallása róm. kath. Életkora és születési helye: Járek, 1870. október 10. Lakhelye. Pétervárad (Horvátország). Szüleinek családi és utóneve Wolf Ferenc, néhai Schiszler Borbála.
Menyasszony: Családi és utóneve és esetleg egyéb közelebbi megjelölése: özv. Pinter Lipótné szül. Horváth Teréz. Családi állapota özvegy. Állása (foglalkozása) napszamosnó. Vallása róm. kath. Életkora és születési helye: Veperd 1869. március 27. Lakhelye: Paripás. Szüleinek családi és utóneve néh. Pinter Ferenc, néhai Zoky Katalin.

Felhívom mindazokat, akiknek a nevezett házasulókra vonatkozó valamely törvényes akadályról vagy a szabad beleegyezést kizáró körülményről tudomásuk van, hogy ezt nálam közvetlenül, vagy a kifüggesztési helyi községi elöljárósága (illetőleg anyakönyvvezetője) útján jelentsék be.

Ezt a kihirdetést a következő helyeken kell teljesíteni u. m.: Paripás és az újvidéki „Határőr” című lap útján.
Kelt Paripáson, 1909. október hó 11.

Szalai József,
anyakönyvvezető.

T Ű Z I F A.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a volt Szerb kereskedelmi egyesület fátelapát átvettem és mindenféle jó tűzifát újból hozattam, melyet igen mérsékelt ár és jó mérték mellett árusítani fogok. A n. é. közönség támogatását kérve maradtam

2-4 Tisztelettel
GLOZSANSZKI VISA
tűzfátelape az örmény temp. mögötti országuton.

SZULTÁNFORRÁS

A húgyhajtó és húgysavoldó vizek királya, bór- és dús lithion-tartalmu ásványvíz.

Kiváló vegyi összetétel következtében sikerrel alkalmazható vese-, húgykő- és hólyagbajok esetében, valamint cukorbetegségek, csúzos bántalmaknál; továbbá a légző- és emésztőszervek hurutos bajainak gyógyítására

Igazgatóság: Budapest, IV. Ferenc József-rakpart 27.
Kútkezelőség: EPERJES.

Ujvidéken kapható minden fűszerkereskedésben.

Matkovits

Rókus

szobafestő
és mázoló
KOSSUTH LAJOS-UTCA 45.
ÖRMÉNYTEMPLOMHÁZ.

Eddigélő felülmúlhatlan!!!

W. Maager
valódi tisztított

Csak akkor valódi, ha a háromszögletű palack alábbi sávval (vörös és fekete nyomás sárga papíron) van ellátva.

Protocollirter Verschlussstreifen

DORSCH

CSUKAMÁJOLAJ

(törvényileg védett folszerelés)

sárga üvege 2.-
fehér 3.-

Wilhelm Maagertől
Wien-ben.

1869-óta Ausztria-Magyarországban általában bevezetve.

Tanár és orvos urak részéről előszeretettel rendelve.

Kapható a legtöbb gyógyszerárban és árogeriában.

Főraktár és szétküldés Ausztria-Magyarország részére:

W. Maager, Wien.
III/3. Neumarkt, 3.
Utánzatok bírólág hűntetnek.

1-18

Mint föelárusító csak eredeti árban árusítok sorsjegyeket.

HUZÁS MÁR
NOVEMBER HÓ 18. és 20-án
KEZDŐDIK!

HUZÁS MÁR
NOVEMBER HÓ 18. és 20-án
KEZDŐDIK!

A hivatalos nyereményjegyzéket minden felszólítás nélkül is, a huzás után azonnal megküldöm.

HA

kevés pénzzel

nagy

nyereményhez

akar jutni,

vásároljon

VIG

bankháznál

Sorsjegyet!

1-12

VIG VILMOS

BANKHÁZA

A MAGY. KIR. SZABADALMAZOTT OSZTÁLYSORSJÁTÉK

EGYEDÜLI FÖELÁRUSÍTÓJA

UJVIDÉK, KOSSUTH LAJOS-UTCA 50. SZÁM.

TELEFON: 149. TELEFON: 149.

Árak - $\frac{1}{8}$ - $\frac{1}{4}$ - $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{1}$

k. 1.50 k. 3.- k. 6.- k. 12.-

HUZÁS MÁR NOVEMBER HÓ 18. ÉS 20-án KEZDŐDIK.

NYEREMÉNYEK — A LEGNAGYOBB ÖSSZEK IS — AZONNAL KIFIZETTETNEK.

A megrendeléseket kérem azonnal feladni, mert röviddel a huzás előtt sorsjegyeim rendszerint már mind el vannak adva.

Pontos, megbízható és

Figyelemes

Elintézés.

HA

kevés pénzzel

nagy

nyereményhez

akar jutni,

vásároljon

VIG

bankháznál

Sorsjegyet!